

PYHÄT ESIPAIMENET

Miten ymmärrätte sanan esipaimen tarkoittavan?

Sana tarkoittaa piispaa eli kirkon paimenviran ylintä astetta. Piispat paimentavat pappeja ja heidän kauttaan koko uskovaan kansaa. Kreikankielen piispaa tarkoittava sana episkopos tarkoittaa sanatarkasti käännettynä päältä katsojaa. Esipaimenella on siis valvontavastuu oman hiippakuntansa papistoon ja kanttoreihin nähden.

Mikä yhteys esipaimenilla on pyhiin apostoleihin?

Piispat eli esipaimenet ovat apostolien työn jatkajia. Pyhä Henki on korottanut heitä kaikkialla ja kaikkina aikoina uusiksi apostoleiksi, sielujen ohjaajiksi, kansan lohduttajiksi ja palaviksi rukoilijoiksi, jotka ovat tukeneet ja vahvistaneet kirkkoa.

Mitkä ovat esipaimenen tehtävät?

Esipaimenen keskeisimpinä tehtävinä on toimittaa jumalanpalveluksia, opettaa pitämillään opetuspuheilla, vihkiä papistoa, sekä myös uusia piispoja toisten piispojen kanssa, tukea ja ohjata hiippakunnan papistoa sekä tulkita kirkon pyhiä kanoneja tehdessään työnsä vaatimia ratkaisuja tai opettaessaan.

Mainitse muutamia pyhiä esipaimenia, jotka muistatte kirkkokalenteristamme?

Pyhä Nikolaos, Lyykian Myrran arkkipiispa, kolme pyhää esipaimenta: Basileios Suuria, Gregorios Teologi ja Johannes Krysostomos, Pyhä Filip, Moskovan metropoliitta, Pyhä Savva, Serbian arkkipiispa, Pyhä marttyyripiispa Platon Tallinnalainen, Pyhät Aleksandrian patriarkat Athanasios ja Kyrillos, Pyhä Nikita Novgorodin piispa, Apostolien vertainen Nikolai, Japanin valistaja, Pyhä Fotios Konstantinopolilainen, Pyhä Aleksis, Moskovan metropoliitta, Pyhä Eufimi, Novgorodin arkkipiispa, Pyhä Nektarios Eginalainen, Pyhä Gregorios Palamas, Pyhä Ignatios Brjantsaninov, Kaukasian piispa, Pyhä Andreas Kreetalainen, Pyhä Dimitri Rostovilainen, Pyhä Tiison Zadonskilainen, Pyhä Ambrosius Milanolainen

Keitä lähialueittemme piispoja muistatte nimeltä?

Suomen tuntumassa Venäjällä ja Virossa vaikuttaneita pyhiä esipaimenia ovat Pyhä Eufimi, Novgorodin arkkipiispa, Pyhä Nikita Novgorodin piispa, Pyhä Tiison Zadonskilainen ja Pyhä marttyyripiispa Platon Tallinnalainen.

Ketkä pyhät esipaimen liittyvät kirkkomme historiaan ja miten?

Pyhä Makari, Moskovan metropoliitta ja Altain apostoli loi 1500-luvulla pyhien kalenterin, johon liitti muiden muassa pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen nimen. Pyhä Eufimi, Novgorodin arkkipiispa, siunasi pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen perustamaan uuden luostarin ja vieraili Konevitsassa. Pyhä Ignatios Brjantsaninov toimi ennen piispaksi valintaansa Pietarin hiippakunnan luostarien valvojana vastualueenaan mm. Valamo ja Konevitsa. Pyhä Tiison Zadonskilainen toimi alkuaan Käkisalmen eli silloisen Korelan piispana.

Millä tavoin esipaimenten pyhyys on ilmennyt?

Esipaimenten pyhyys ilmenee samoin kuin muidenkin pyhien. Pyhien joukkoon liittämisen perusteina voivat olla marttyyrikuolema, merkittävä opetus- ja valistustyö, elämän esimerkillisyys ja pyhyys sekä elämän aikana tai sen jälkeen tapahtuneet ihmetteot.

Mitä pyhän Nikolaoksen ihmeistä muistatte?

Nikolaoksesta tiedetään historiallisesti varsin vähän ja siksi jotkut häneen liittyvät ihmeet perustuvat legendoihin, jotka vaihtelevat jonkin verran. Nikolaoksen kerrotaan auttaneen merimiehiä, jotka ovat olleet hukkumaisillaan tai joiden laiva on tuhoutunut myrskyssä. Yksi näistä tapahtumista sattui hänen matkallaan Myrrasta Aleksandriaan. Hänen kerrotaan myös ilmestyneen auttamaan ja puolustamaan viattomia kuolemaan tuomittuja.

Pyhän Nikolaoksen tiedetään auttanut köyhää miestä, jolla ei ollut varaa antaa myötäjäisiä kolmesta tyttärestään. Tällöin vaarana olisi ollut, että heistä olisi tullut prostituoituja. Nikolaos oli vaatimaton eikä halunnut auttaa miestä julkisesti, vaan meni hänen talolleen yöllä ja heitti kolme pientä kultasäkkiä ikkunasta miehen lattialle. Ihmiset alkoivat epäillä, että Nikolaos oli useiden köyhille nimettömänä tehtyjen lahjoitusten takana jakaen sillä tavalla vanhempiansa perintöä. Nikolaoksen kuoleman jälkeen alueen ihmiset jatkoivat tapaa antaa lahjoituksia köyhille. Pyhä Nikolaos on kotoisen joulupukkimme esikuva.

Keille pyhille esipaimenille on Suomessa pyhitetty kirkko tai rukoushuone?

Hämeenlinnan kirkko on pyhitetty pyhälle Aleksanteri Nevskille ja pyhälle Johannes Krysostomokselle, Tampereen kirkko on myös pyhitetty kahdelle pyhälle; Aleksanteri Nevskille ja pyhälle Nikolaokselle. Imatran kirkko on omistettu pyhälle Nikolaokselle, samoin kuin Kuopion, Kiuruveden, Hoilolan, Rautalammin, Ivalon, Vaasan ja Joensuun kirkot. Pyhälle Nikolaokselle on omistettu rukoushuone Valkeakoskella, Raumalla, Valamon luostarissa, Salahmissa, Viekijärvellä, Lievestuoreella. Oulun metropoliitan kotikappeli on pyhitetty Basileios Suuren, Johannes Krysostomoksen ja Gregorios Teologin kunniaksi.

Opintotuokion loppuksi voidaan laulaa pyhän Nikolaoksen muistopäivän 6. joulukuuta tropari ja kontakki:

Tropari, 4. säv.

Uskon ohjeeksi, lempeyden esikuvaksi | ja itsekieltäytymyksen opettajaksi asiain totuus osoitti sinut laumallesi. | Sen tähden olet sinä saavuttanut nöyryydessäsi ylhäisen aseman | ja köyhyydessäsi rikkauden. | Rukoile, oi isä esipaimen Nikolaos, | Kristusta Jumalaamme || pelastamaan meidän sielumme.

Kontakki, 3. säv.

Oi pyhä, sinä olit Myrrassa | oikeana pyhän palveluksen toimittajana | sillä täyttäen Kristuksen evankeliumin käskyt | sinä, oi pyhittäjäisiä, panit henkesi alttiiksi kansasi edestä | ja pelastit viattomat kuolemasta. | Sen tähden sinä tulitkin pyhitetyksi || Jumalan armon salaisuuksien suurena palvelijana.